

Az államvizsgára javasolt témák
Filozófiatörténetből, Hermeneutika-szemiotikából, Ontológia-
metafizikából és Logikából
2024. július; 2024. szeptember

A. FILOZÓFIATÖRTÉNET I.: ANTIK ÉS KÖZÉPKORI FILOZÓFIA

1. A platóni állami politika- és társadalomfilozófiai és ismeretelméleti szintézis

Bibliográfia: Platón: *Az állam*. In: Platón összes művei II. Európa Könyvkiadó, Budapest, 1984. 5-711; Taylor, Alfred Edward: *Platón*. Osiris Kiadó, Budapest, 1999.

2. A Szent Ágoston által a filozófiában végrehajtott fordulat: Isten, mint abszolút perspektíva (megismerés, emlékezet, idő)

Bibliográfia: Augustinus, Aurelius: *Vallomások*. X. könyv, I-XII. fejezet, XI. könyv, I-XXVIII. fejezet; Augustinus, Aurelius: *A Szentháromságról*. V. könyv; Donnel, O.: *Augustine's Idea of God*. <http://www9.georgetown.edu/faculty/jod/augustine/aug-god.html>; Nyíri Tamás: *A filozófiai gondolkodás fejlődése*. Szent István Társulat, Budapest, 1991. 125-133.

B. FILOZÓFIATÖRTÉNET II.: MODERN ÉS JELENKORI FILOZÓFIA

1. Szubjektivitás és megismerés az újkori filozófiában

Bibliográfia: Descartes, René: *Elmélkedések az első filozófiáról*, Atlantisz, Budapest, 1994, 25-108; Kant, Immanuel: *Prolegomena*, Atlantisz, Budapest, 1999, 19-98.

2. Intencionális és egzisztenciális elemzés a jelenkori filozófiában

Bibliográfia: Husserl, Edmund: *Karteziánus elmélkedések*, Atlantisz, Budapest, 2000, 8-11, 17., 19-20. §.; Heidegger, Martin: *Lét és Idő*, Osiris, Budapest, 2001 (Gondolat, Budapest, 1989), 6-9, 29-31, 40. §.

C. SZEMIOTIKA ÉS HERMENEUTIKA

1. Jel, jelentés, kultúra – szemiotikai horizontban

Bibliográfia: Grice, H. P.: *Jelentés; Még egyszer a jelentésről*. In Tanulmányok a szavak életéről. Gondolat Kiadó, Budapest, 2011, 194–204, 253–268. Lotman, J. M.: *A kommunikáció kétféle modellje a kultúra rendszerében; Kultúra és szöveg: a gondolkodás generátorai; Szöveg a szövegben*. In: Kovács Árpád – V. Gilbert Edit (szerk.): *Kultúra, szöveg, narráció*, Pécs, 1994, 16-43, 44-56, 57-81; Peirce, C. S.: *A jelek felosztása*. In: *A jel tudománya; Szemiotikai szöveggyűjtemény*, 19-42; Saussure, F. de: *A nyelvi jel természete*. In: *Bevezetés az általános nyelvészetbe*, Corvina, Budapest, 1997, 91-102; Veress Károly: *Filozófiai szemiotika*, Stúdium Kiadó, Kolozsvár, 1999, 31-86, 136-156, 157-190; 228-238.

2. A megértés hermeneutikai folyamata. Az értelmezés, megértés, alkalmazás egysége

Bibliográfia: Fehér M. István: *Szó, beszélgetés, dolog: a gadameri hermeneutika nyelvfelfogása*. In: *Uő: Hermeneutikai tanulmányok I.*, L'Harmattan, Budapest, 2001, 99-122; Gadamer, H.-G.: *Igazság és módszer. Egy filozófiai hermeneutika vázlat*, Gondolat Kiadó, Budapest, 1984, 191-264, 269-283; Osiris Kiadó, Budapest, 2003, 299-420, 425-448; Gadamer, H.-G.: *Szöveg és interpretáció*. In: *Szöveg és interpretáció*, Cserépfalvi, Budapest, 1991, 17-42; Grondin, Jean: *Bevezetés a filozófiai hermeneutikába*, Osiris Kiadó, Budapest, 2002, 154-173; Heidegger, M.: *Lét és idő*, Gondolat Kiadó, Budapest, 1989, 281-314; Veress Károly: *Bevezetés a hermeneutikába*, Egyetemi Műhely Kiadó, Bolyai Társaság, Kolozsvár, 2007, 2010, 183-218, 219-242; L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2019, 168-199, 200-220.

D. ONTOLÓGIA ÉS METAFIZIKA

1. Fundamentálontológia és egzisztenciális analitika

Heidegger, Martin: *Lét és Idő*, Osiris Kiadó, Budapest, 2001; Gondolat, Budapest, 1989, 9-10, 12-16, 29-31, 39-41, 64-66. §.

2. A „metafizika” szó fontosabb jelentései, értelmei

Bibliográfia: Arisztotelész: *Metafizika*, Hatágú Síp, Budapest, 1992; Descartes: *Elmélkedések az első filozófiáról*, Atlantisz, Budapest, 1992; Kant, I.: *A tiszta ész kritikája*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1984; Carnap, R.: *A metafizika kiküszöbölése a nyelv logikai elemzésén keresztül*, In: *A Bécsi kör filozófiája*. Gondolat, Budapest, 1972. Heidegger, M.: *Mi a metafizika?* In: Heidegger, M.: *Útjelzők*, Osiris Kiadó, Budapest, 2003; Habermas, J: *A metafizika utáni gondolkodás motívumai*, In: *Posztmodern állapot*, Budapest, 1997.

E. LOGIKA

1. Kijelentéskalkulus

Bibliográfia: Madarász Tiborné – Pólos László – Ruzsa Imre: *A logika elemei*, Osiris Kiadó, Budapest, 1999, 17–77, 127–142; Ruzsa Imre: *Bevezetés a modern logikába*, Osiris Kiadó, Budapest, 2001, 21–53.

2. Kvantifikációelmélet

Bibliográfia: Madarász Tiborné – Pólos László – Ruzsa Imre: *A logika elemei*, Osiris Kiadó, Budapest, 1999, 78–108, 127–142; Ruzsa Imre: *Bevezetés a modern logikába*, Osiris Kiadó, Budapest, 2001, 66–92.

Megjegyzés:

Az államvizsgára jelentkező hallgatóknak mind a 10 tételből fel kell készülniük. A vizsga idején a bizottság sorshúzással dönti el, hogy melyik két, különböző témakörökhöz (A, B, C, D, E) tartozó tétel (1-es vagy 2-es) kerülhet kidolgozásra. Ezt követően a hallgatók egyénileg választhatnak, hogy a megjelölt két tétel közül melyiket dolgozzák ki. A javasolt minimális könyvészetet a vizsgára készülő hallgatók egyénileg további olvasmányokkal egészíthetik ki.

Kolozsvár, 2024. január 24.

Dr. Demeter M. Attila
habilitált egyetemi docens,
intézetvezető